

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญ หรือมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรของประเทศ เนื่องจากสถานการณ์ภัยพิบัติ อันเป็นสาธารณภัยในประเทศไทย มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากโลกเกิดความแปรปรวนของระบบการเมือง ความแปรปรวนของระบบเศรษฐกิจ ทำให้มีผลกระทบต่อประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาในเรื่องนี้ เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา และการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนำผลที่ได้จากการศึกษานี้ ไปใช้ในการกำหนดคน โยบาย และการแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2522 มาตรา 26 บัญญัติให้จัดตั้งหน่วยอาสาสมัครขึ้นในทุกอำเภอที่วราชอาณาจักร เพื่อช่วยเหลือในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและกระทรวงมหาดไทย มีนโยบายให้เพิ่มจำนวน และพัฒนา ศักยภาพสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทั่วประเทศ โดยกำหนดเป้าหมายรวมให้มี สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านคนทั่วประเทศ หรือเป้าหมาย เฉพาะที่ให้แต่ละเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศมีสมาชิกอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พร้อมปฏิบัติงาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ของจำนวนประชากร เพื่อมุ่งหวัง ให้สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นเครือข่ายและกำลังสำคัญขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในการช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ เมื่อเกิดสาธารณภัย เครือข่าย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จึงเป็นกลไกสำคัญในการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หากแต่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันเสริมสร้างให้เกิดพลังและ ความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถือว่าเป็นหน่วยงานหลักในการดูแล พัฒนาและส่งเสริมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้มีความยั่งยืนสืบไป

เทศบาลตำบลหนองสองห้อง ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขึ้น โดยตระหนักเห็นความสำคัญต่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ ปัจจุบันมีจำนวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทั้งสิ้น 238 คน ประชาชนได้ให้ความสนใจ และร่วมมือในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นอย่างมาก แสดงให้เห็นว่าในอนาคตอันใกล้ จำนวนสมาชิกในโครงการจะต้องมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน ข้อเท็จจริงสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลหนองสองห้อง ทุกวันนี้ นอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้ว ยังปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับด้านการบริการประชาชนอีกด้วย เช่น การปฏิบัติหน้าที่ในงานฌาปนกิจศพ การปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในงานประเพณีต่างๆ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง งานประจำปีของอำเภอ งานบริการประชาชนประจำจุดตรวจในช่วงเทศกาลต่างๆ เป็นต้น (คู่มือการจัดตั้งศูนย์ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลหนองสองห้อง, 2550 : 2)

เมื่อจัดตั้งศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลหนองสองห้องขึ้นแล้ว การดำเนินการ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาการปฏิบัติงานของ อปพร. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน คือ สมาชิก อปพร. มาปฏิบัติงานในการร่วมจัดทำแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนน้อย มาร่วมฝึกซ้อมแผนป้องกันและการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ร่วมปฏิบัติหน้าที่ระงับอัคคีภัย อุทกภัย วาดภัย และอุบัติเหตุต่าง ๆ น้อย ปัญหาทักษะการปฏิบัติงาน คือ ขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และขาดความรู้ความสามารถในการใช้อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ปัญหาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน คือ ปฏิบัติงานล่าช้า ขาดแคลนเครื่องเครื่องใช้และอุปกรณ์

ดังนั้น จากปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น เพื่อที่จะนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

คำถามการศึกษา

1. ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับใด

2. วิธีการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาระดับปัญหาและวิธีการแก้ไขการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ประกอบไปด้วย

- 1.1 ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน
- 1.2 ปัญหาด้านทักษะการปฏิบัติงาน
- 1.3 ปัญหาด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จำนวน 15 คน สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 238 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษา คือ เทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ใช้ระยะเวลาในการศึกษา ภาคเรียนที่ 2/2552

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หมายถึง การดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและบรรเทาอันตรายหรือความเสียหาย อันเนื่องมาจากสาธารณภัย

ภัยทางอากาศ หรือ การก่อวินาศกรรม ไม่ว่าจะการดำเนินการนั้นจะได้กระทำก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย หรือภายหลังที่ภัยได้ผ่านพ้นไปแล้วและหมายความรวมถึง การอพยพประชาชนและ ส่วนราชการ

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หมายถึง ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง ที่อาสาเข้าร่วมในการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจากภัยธรรมชาติ และภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ โดยผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรและระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547

ปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลหนองสองห้อง คือ ปัญหาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ปัญหาทักษะการปฏิบัติงาน และปัญหาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ปัญหาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลหนองสองห้อง มาร่วมปฏิบัติงานในการจัดทำแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนน้อย มาร่วมฝึกซ้อมแผนป้องกันและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้อย และเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ระงับอัคคีภัย อุทกภัย วาดภัย และภัยพิบัติต่าง ๆ น้อยมาก

ปัญหาทักษะการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลหนองสองห้อง ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเอง และขาดความรู้ความสามารถในการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ปัญหาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลหนองสองห้อง ปฏิบัติงานล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์

วิธีการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หมายถึง ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา การปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลหนองสองห้อง คือ ก่อนเกิดภัยจะต้องอยู่เวรเตรียมพร้อมและตรวจสอบอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันที ขณะเกิดภัยต้องรีบนำอุปกรณ์ไประงับภัย และหลังเกิดภัยจะต้องซ่อมแซมฟื้นฟูบูรณะให้กลับเข้าสู่สภาพเดิม

ประโยชน์การศึกษา

สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY